

ZAJEDNIČKI PROJEKT: NAVIJEŠTATI EVANĐELJE MLADIMA I VODITI IH USUSRET GOSPODINU ISUSU

Put u Emaus (Lk 14,13-15), biblijski model

JUAN JOSÉ BARTOLOMÉ

Via della Pisana, 1111, Cas. post. 18333
00163 Roma-Bravetta, Italija

Primljeno:
24. 1. 2010.

Izlaganje sa
znanstvenog
skupa

UDK
226.4.06

Sažetak

Tražeci odgovor na pitanje kako danas naviještati evanđelje mladima i voditi ih susret Isusu, autor podsjeća na evanđeoski izvještaj o putu dvojice učenika u Emaus i o njihovu susretu s Isusom. U Novom zavjetu postoje razne pripovijesti o Isusovim ukazanjima učenicima nakon uskrsnuća. Autor se usredotočuje na Lukin prikaz susreta dvojice učenika s Isusom za vrijeme njihova puta u Emaus. Nakon isticanja glavnih egzegetskih značajki Lukina izvještaja, ono se nastoji čitati na »salezijanski« način. Tu se kao cilj i mjerilo postavlja život u zajednici. Važno je biti zainteresiran, štoviše »zabrinut« za evangelizaciju kako bi se mogla promicati metoda zajedničkog hoda. Nakon početne razočaranosti i tuge zbog onoga što se zna o Isusu, valja prihvatiti Isusa onakva kakav on jest. Tada će biti moguće i potrebno ponovno se vratiti u zajednicu i biti svjedokom, a to znači i započeti novi put.

Ključne riječi: navještaj, evangelizacija mladih, put u Emaus, evangelizirati odgajajući, odgajati evangelizirajući

»Nakon prošlogodišnjeg poziva, kojim sam pozvao Salezijansku obitelj da vidljivije, znakovitije i djelotvornije živi i djeluje kao 'pokret' u službi spasenja mladih, u 2010. godini bih vas želio vidjeti nadahnutte istim duhom i angažirane u zajedničkom projektu: naviještati evanđelje mladima i voditi ih osobnom susretu s Gospodinom Isusom.« To je, nastavlja vrhovni poglavar Salezijanske družbe, program koji nam je ponudio »sam Sveti Otac«, kad »mi je u povodu 26. općeg sabora Salezijanske družbe pisao: Evangelizacija treba biti glavno i

veoma vrijedno područje vašega misijskog djelovanja [...]. U multireligijskim i sekulariziranim sredinama nužno je pronaći nove puteve kako bi ljudi, posebice mladi, upoznali Isusov lik te otkrili njegovu vječnu privlačnost.« »Pobudnica za 2010. godinu koristi prigodu upravo završene Pavlovske godine i Sinode o Božjoj riječi. [...] Za vrijeme Sinode, kojoj sam imao čast prisustvovati, govorio sam o Lukinu pripovijedanju o učenicima u Emausu, prikazavši ga kao model za evangelizaciju mladih i po sadržajima i po metodama. Korisno bi

bilo da ga i mi uzmemo u ruke i o njemu meditiramo.«¹

Prihvaćajući tu jasnu uputu, htio bih zajedno sa svima vama na salezijanski način ponovno pročitati odlomak o Emausu, slijedeći potanko govor vrhovnoga poglavara. Nesumnjivo će to unijeti više svjetla i razumijevanja u naše odgojne projekte i zažariti apostolsko srce nas koji smo »poput don Bosca, pozvani, svi i u svim prigodama, biti odgajatelji vjere« (Konst. 34).

1. PUT U EMAUS: BIBLIJSKO RAZMIŠLJANJE

Među pashalnim izvještajima, onaj iz Emausa pripada nizu pripovijesti o susretima s Uskrsnim kojima je prvotna uloga predložiti jasan put pristupa pashalnom iskustvu.

Pripovijesti o ukazanjima najvjerojatnije su nastale kako bi dale pripovjedački oblik prvim svjedočenjima o Isusovu uskrsnuću. Pretvorene u povijesno uobličenu kroniku, sadržaj izvorne vjere učinile su pristupačnim, jer je vjerodostojnom učinio činjenicu uskrsnuća, koja je bila i koja po svom podrijetlu ostaje ispovijest vjere. Slušajući pripovijesti koje nam je svaki evanđelist prenio,² zapravo se ne može točno zamisliti ono što se dogodilo toga *prvog dana u tjednu*.

Bilo bi pogrešno iz toga pripovjedačkog razilaženja zaključiti da je riječ o pomanjkanju povijesne vrijednosti tih pripovijesti. Oni koji su ih stvorili, doživjeli su određeno iskustvo koje je bilo prikladno za pripovijedanje i stoga su ga pripovijedali. U tim se pripovijestima još i danas može čuti svjedočanstvo nekih ljudi koji *su vjerovali da vide živoga* svog učitelja, onoga kojega su maloprije vidjeli kako umire na križu.

Iako su polazili od istovrsnog osobnog sjećanja, povijesti koje su stvorene urodile su dvama vrstama različitih pripovijesti o

ukazanjima. Jedne su pripovijedale o susretu Uskrsloga s *malom skupinom učenika* u Galileji (Mt 28,16–20; Iv 21,1–23) ili u Jeruzalemu (Lk 24,33–53; Iv 20,19–26; Mk 16,14–20). Druge su opisivale susret *pojedinih vjernika* s Uskrsnim: dviju Marija (Mt 28,1.9–10), Marije Magdalene (Mk 16,8–11; Iv 20,11–18) ili učenika u Emausu (Lk 24,13–35).

Prve kao sugovornike Uskrsloga uzimaju apostolsku skupinu te su to zapravo *kronike utemeljenja kršćanske zajednice*. Uskrsli *dopušta da ga vidi* onoj koju On odabere; cilj njegovih ukazanja je dodjela nove i zajedničke zadaće. U tim prikazima prema tome prevladava zanimanje za pripovijedanje o poslanju povjerenom pravovaljanim svjedocima uskrsnuća i rađanju zajednice kao posljedice zajedničkog poslanja. Drugi prikazi koji opisuju susrete nekih učenika s neprepoznatim Isusom, pokušavaju prikazati put *do vjere u uskrsnuće*. Ta nam pripovijedanja, pomoću primjera, nude mogućnost za obnovu pashalnoga iskustva i vjere u živoga Isusa. Nakana koja se krije iza takva pripovijedanja jest pokazati kako se može nadvladati iznenadenje i strah, nevjera i zatvaranje pred očitom stvarnošću Isusova novoga života.

Takvo je pripovijedanje možda bliže nama danas, jer nam pokazuje smjer kojim

¹ P. CHÁVEZ V., *Signore vogliamo vedere Gesù. Strenna 2010*, Tipografia Vaticana, Vatikan, 2010, 4–5.

² Dok se npr. za Mateja (Mt 28, 16–20) jedini susret Uskrsloga s njegovim učenicima događa u Galileji, Luka (Lk 24,36–53) i Ivan (Iv 20,19–29) ga smještaju u Jeruzalem (usp. Iv 21,2; Mk 16,7). Sinoptici ostavljaju dojam da su se sva ukazanja dogodila istoga dana (Mk 16,2.9.12.14; Lk 24, 1.13.36), a Ivan (Iv 21) govori o drugom ukazanju na obali Tiberijadskog mora, dok se u Djelima apostolskim (Dj 1,3) uvodi razdoblje od četrdeset dana za vrijeme kojega se Isus više puta ukazao svojim učenicima.

treba ići kako bi se Isus Krist iskustveno doživio živim. Prva vrsta zapravo bolje izražava ono što je susret s Uskrsnim značio, ono što uostalom bolje pripovijeda sama narav tog izvornog iskustva.

Ono što možemo znati o događajima na dan Uskrsnuća potiče nas da pretpostavimo kako nisu svi Isusovi učenici bili na isti način uvjereni da je on živ. Samo se nekima osobno objavio. Drugi su, a tih je bila ogromna većina, svoju vjeru morali temeljiti na svjedočenju očevidaca njegova uskrsnuća (usp. 1 Kor 15,3–8). Pripovijedanje dvaju učenika na putu u Emaus zapravo je odjek jednog od tih puteva koji su morali prijeći učenici koji osobno nisu susreli svog uskrslog Gospodina. Poput nas.

1.1. Pripovijest

Isključivo Lukin prikaz epizode u Emausu vrlo vjerojatno ovisi i o tradicionalnoj vjeri i o potrebi kršćanskog propovijedanja.³ Luka ju je obradio tako umješno da se njegov izvještaj može smatrati jednom od najuspješnijih književnih pripovijesti (E. Renan).

Iako je uspjela, pripovijest nije sasvim dobro uključena u neposredni kontekst. Na početku ostavlja dojam da dva učenika (Lk 24,13) pripadaju skupini apostola (Lk 24,10). To će na kraju biti opovrgnuto (Lk 24,33): ta dvojica pripadaju skupini onih koji su pratili Dvanaesticu (usp. Lk 24, 9,33). Osim toga, nakon izrečene tvrdnje o Isusovu uskrsnuću (Lk 24,34), nije dovoljno jasno kako to da još uvijek postoji netko ispunjen sumnjom (Lk 24,37.38.41).

Uzevši sve to u obzir, epizoda ima formalni ustroj koji je lako razlučiti:

- Predstavljanje osoba otvara pripovijedanje, jasno ga odvajajući od onoga što je bilo prije. Događaj je vremenski smješten na dan Pashe, ali ga se ne smješta

u Jeruzalem nego na put prema Emausu (Lk 24,13–14).

- Za vrijeme puta razgovaraju o onome što se dogodilo u Jeruzalemu (Lk 24, 15–29). Čim se pojavi neznanac, razgovor nadvlada pripovijedanje (Lk 24, 17–27.29b). Pripovjedač prepušta riječ pojedinim osobama, a njegovo se pripovijedanje pretvara u međusobni razgovor. Tako pripovjedač svoju poruku poistovjećuje s dijalogom putnika. Njegova je nakana jasna: nije dovoljno znati sve o onome što se dogodilo u Jeruzalemu ako se to ne zna promatrati u svjetlu Božjega plana. Postoji znanje o Isusu, koje je vrlo potpuno, ali koje nije dostatno.
- Nakon što stignu u Emaus i već uđu u kuću, za vrijeme večere (Lk 24,30–32) učenici prepoznaju onoga tko im lomi kruh, a on odmah nestaje. Ta kretnja »bez komentara« podsjeća ih na njihovog Gospodina, a razlomljeni kruh otvara oči koje nije otvorila ni njegova prisutnost niti protumačena Pisma. Večera kojoj predsjedava onaj tko sudjeluje u njihovom životu je mjesto i povod susreta.
- Susret završava pripovijedanjem o povratku u Jeruzalem, noću i nabrzinu,

³ Njegova se prisutnost može utvrditi npr. kada, po povratku iz Jeruzalema, dva učenika slušaju tradicionalnu formulaciju te vjere (Lk 24,34; usp. 1 Kor 15,5), prije negoli će moći ispriповjediti svoje osobno iskustvo. Prije toga su, na putu u Emaus, morali dopustiti da im neznanac protumači kako su se u smrti i uskrsnuću trećega dana ispunila Pisma (Lk 24,19–21; usp. 1 Kor 15,4). Oni, istodobno, ponavljaju neznanicu ono što zajednica pripovijeda o Isusu (Lk 24,34; usp. Dj 2,22–23; 10,38–39). Drugom prigodom sam Isus postaje glasnogovornikom prvotne kerigme (Lk 24,25–27; usp. Dj. 2,23–36; 3,18–26; 10,43; 17, 2–3; 26,22–23; 28,23). Štoviše, u obavijesti koju daju neznanicu o onome što se dogodilo u Jeruzalemu, pojavljuju se vijesti koje su poznate iz drugih pripovijesti (Lk 24,22–23, usp. Lk 24, 1.3.5; Lk 24,24; usp. Lk 24,12).

dvaju novih svjedoka (Lk 24,33–35). Susret s uskrslim Gospodinom završava, razumljivo, ponovnim susretom sa zajednicom svjedoka.

Na putu prema Emausu

U pozadini otkrića praznoga groba što su ga pronašle žene i prvoga pripovjesta o Isusovom uskrsnuću (Lk 24,1–11) u koji se ne vjeruje, Luka pripovijeda, što je jedinstven slučaj u tradiciji evanđelja, epizodu o Emausu.

Kako bismo ga dobro razumjeli, potrebno je razmotriti kontekst pripovijesne situacije, koji služi kao polazište: Isus je već živ, ali njegovi to ne mogu vjerovati. Oni ga nastoje pronaći među mrtvima i uporno traže njegovo tijelo ondje gdje je bilo pokopano te su iznenađeni kad njegov grob pronalaze otvoren i prazan. Tek je prvi dan u tjednu, prvi dan njegovoga novog života. Ako se netko, npr. žene, već usuđuje naviještati ga, sam se sramoti pred njegovim učenicima. Nitko ozbiljno ne prihvaća svjedočenje nekoliko žena koje su po zanimanju bile »pokapateljice« (Lk 24, 1.6.9.11).

Promotrimo li sve to dobro, uviđamo kako upravo nevjerovanje spomenutu dvojicu učenika udaljuje iz Jeruzalema. Put prema Emausu prolaze razgovarajući međusobno o onome što se dogodilo u Jeruzalemu i što je uzrok njihove žalosti (Lk 24,28): ono što se dogodilo prisililo ih je da odu. Sveti grad je za njih postao nestoljubiv. Hodati zajedno razgovarajući međusobno uvelike skraćuje put i olakšava tjeskobu, ali razočaranje koje se rađa iz pomanjkanja njihove vjere se povećava. Što više govore tim se više udaljavaju, stvarno i čuvstveno, od Jeruzalema i od »onoga što se ondje dogodilo«, a to nije samo nasilna Isusova smrt nego i njegovo već naviješteno uskrsnuće (usp. Lk 24,19–23).

Razgovarajući međusobno o stvarima koje poznaju, udaljuju se od kršćanske zajednice i od živoga Krista: svjedoci svega onoga što se dogodilo, nisu još mogli biti svjedoci Uskrsloga. Sljedbenici koji znaju sve o Isusu, ne prepoznaju njegove navjestitelje. Njihovo se znanje ne može zanijekati, ali ih ono ne vodi prema vjeri: utapa ih u razočaranju.

Dok su razgovarali

Isus, neprepoznat, hoda zajedno s njima, jer želi sudjelovati u njihovu razgovoru. Pripovijest ističe da im se usred razgovora približio Gospodin »osobno«. Uključivši se u njihov razgovor, postao im je suputnik. Zanimao se za ono što ih brine, te ih zamolio da s njima podijeli njihove nevolje (Lk 23,15). Nisu ga prepoznali, jer to nisu ni mogli: njihove su oči bile nesposobne za to (Lk 24,16). Budući da pripovijest ne otkriva uzrok te nesposobnosti, ta činjenica postaje još nevjerojatnijom, jer kod čitatelja stvara stanovitu zbuđenost: kako je moguće da onaj tko zna toliko toga pripovijedati o Isusu (usp. Lk 24,18–24), ne uspijeva shvatiti da je s njim u društvu? Oči koje su ga vidjele živoga i srce koje zna da je mrtav nisu dostatni da bi ga vidjeli uskrsloga. Morat će vidjeti nešto više, nešto novo (usp. Lk 24,31).

Isusovo pitanje pretvara pripovijedanje u razgovor. Ta pojedinost nije nevažna. Put prestaje biti cesta puna kamenja i prašine te postaje mjesto međusobne razmjene činjenica i mišljenja među putnicima. Čini se da nepoznati nema pojma o onome o čemu oni razgovaraju, ali mu je jasno da žalost obuzima njegove sugovornike. Čini se da ne zna uzrok, ali zna da nisu sretni (Lk 24,17). Takvo neznanje Kleofi je neshvatljivo (Lk 24,18). On preuzima riječ kako bi obavijestio svoga nepoznatog suputnika: tema razgovora i povod njihove

žalosti je Isus iz Nazareta. Razloga ne nedostaje: bili su uvjereni da je istinski Božji čovjek (Lk 14,19), ali su vidjeli kako je bio okrutno pogubljen (Lk 24,20). Zbog oduševljenja uzrokovana njegovim riječima i djelima bilo im je još teže prihvatiti tako neočekivan zaključak. Tri dana beskorisnog iščekivanja i ustanovljena smrt pokopali su svaku nadu (Lk 24,21).

Žalost je bila učinak, kušnja, njihovoga tadašnjeg razočaranja: znaju da onaj Isus kojega su slijedili po Galileji, nije zaslužio takvu kaznu. Istina je, priznaju, da neke žene već govore kako su pronašle njegov grob prazan te da su vidjele nekoliko anđela koji su ih uvjerali da je živ (Lk 24,22–23). Jednako je tako sigurno da su malo kasnije i neka braća mogla i osobno potvrditi ono što su rekly žene. Nitko ga još nije vidio živa. Nitko i ne može vjerovati da je živ (Lk 24,24).

Sve što zna – a zna dosta toga! – ne pretvara toga tužnog učenika Isusa iz Nazareta u svjedoka uskrsloga Gospodina. Kako ne bi vidjeli ono što se dogodilo u svjetlu Božje volje, prigovara im nepoznati, oni srcem ne razumiju ono što znaju izraziti riječima (Lk 24,25). Pomoći će im da vide kako ono što se dogodilo nije čista slučajnost, a još manje neizbježna tragedija, nego baš božanska nužnost. To je zadaća koju na sebe preuzima nepoznati (Lk 24,26). Nastavljajući hod prema Emausu, on im pomaže da prijeđu novi put – ovoga puta onaj unutarnji – po »cijelom« Pismu: u Pismu je već prorečen Isusov usud, njegovo mučeništvo i njegov slavni put (Lk 24,27).

Shvaćanje onoga što se dogodilo Isusu u Nazaretu, uzimajući kao vođu i ključ Božju riječ, vodi prema cilju puta, a društvo neznanca više nije potrebno: nakon što su stigli u Emaus, s novim razumijevanjem onoga što su proživjeli i, kao što će kasni-

je priznati, s novim srcem (usp. Lk 24,32), njihov nepoznati pratilac se pretvara da mora ići dalje. Emaus nije njegovo odredište (Lk 24,28).

U lomljenju kruha

Bilo bi to nepotrebno sučeljavanje da je Isus odbio gostoprimstvo koje su mu tako iskreno ponudili. Dvojica iz Emausa znaju osim toga opravdati svoj poziv uvjerenim razlogom: dan je na izmaku (Lk 24,29). Isus, još uvijek nepoznat, prekida svoj put kako ne bi prestao biti sa svojim učenicima: još ih ne može ostaviti same, jer još uvijek ne znaju da je živ. Znaju već čitati ono što se dogodilo Isusu u Jeruzalemu kao ispunjenje osobnoga Božjeg plana, ali ne uspijevaju vidjeti sebe uključene u taj plan niti u svom pratiocu raspoznaju svoga Gospodina.

Putnik postaje gost (Lk 24,30a), suputnik – sustolnik (Lk 24,30b). Suživot, započet kao stvarno zanimanje, podržavan dijalogom, nastavljen u tumačenju i produbljen u slušanju, prelazi u intimnost (nije li očita metodologija duhovnog pratioca?). Za stolom se uzvanik pretvara u Gospodina, gost u ugošćivača, posljednji u prvoga: blagoslovljeni i podijeljeni kruh je »kretanja« koja im je nedostajala kako bi vidjeli, to je ono što im *pomaže da progledaju*. Pokret nepoznatoga koji ponavlja Isusov već poznati postupak, kad je blagovao sa svojim učenicima, otvara im oči i srce: nitko drugi, jedino njihov Gospodin može lomiti blagoslovljeni kruh (Lk 24,31).

Euharistija je posebno vrijedno mjesto prepoznavanja Uskrsloga: kako bismo znali da je živ i da nam je sada blizu, nije potrebno neko veće znanje osim sudioništva za njegovim stolom i primanja njegova kruha. Učenici koji su na svom putu susreli onoga koji o svemu što se dogodilo nije ništa znao, te ga pozvali u svoju kuću,

susreli su svoga Gospodina a da toga nisu bili svjesni, podijelivši s njega hranu koju su imali i primajući od njega blagoslovljeni kruh. Za vrijeme puta prema Emausu uvelike se proširilo njihovo poznavanje Isusa iz Nazareta. Nedostajalo im je samo otkriće božanske prisutnosti u onome što se dogodilo u Jeruzalemu; ali to nije bilo dostatno da prepoznaju svoga Gospodina. Da mu nisu dali prigodu da im bude domaćin u njihovoj kući, Uskrsli bi ostao anonimn: bez euharistijskog sudioništva, koliko god Isus već bio živ, za njih ne bi uskrsnuo kao Gospodin i Krist!

Sada kad znaju da je živ, njegova prisutnost više nije nužna. Iskustvo Uskrsloga nije susret za uživanje, viđenje za radovanje, nego uvjerenje koje treba proglašavati, svjedočenje koje uvijek treba davati. Kad su ga prepoznali, Isus Krist postaje nevidljiv (Lk 24,31): znati da je živ važnije je negoli znati da je nadohvat ruke; predosjećanje njegove prisutnosti čini beskorisnom patnju zbog njegove odsutnosti. Onaj tko je, poput dvojice učenika na putu u Emaus, jednom bio s njime, iako ga nije uspio prepoznati, osjetit će radost koju je doživio u njegovu društvu i shvaćanje Božjeg plana koji je uspio postići uz Njega (Lk 24,32). Onaj tko se barem jednom našao s Uskrsnim, koliko god bio žalostan i zbunjen, neće moći a da se zauvijek ne sjeća toga sretnog događaja: koraćanje zajedno s Isusom ispunjava srce njegovih drugova toplinom, a njihove misli razumijevanjem Božjih puteva.

Na povratku u Jeruzalem

Već bez Isusa ali znajući da je živ, učenici ne mogu ostati kod kuće, koliko god da je noć odmakla. Pripovjedača koji je potanko opisao put prema Emausu, ne zanimaju pojedinosti povratka u Jeruzalem. Njemu je važno istaknuti da nisu mogli

šutjeti o onome što su znali, niti ostati kod kuće čim su ga konačno pronašli.

I u njima je također nešto uskrsnulo: ponovno prolaze putem prema gradu koji je bio grob njihove vjere i vraćaju se u zajednicu svjedoka (Lk 24,33). Jedanaestorica i oni koji ostaju s njima moraju znati ono što im se dogodilo na putu i u njihovoj kući (Lk 24,35). Međutim, onaj tko se vraća u zajednicu, ne vraća se zato da bi svjedočio svoj osobni doživljaj, nego prvenstveno zato da primi apostolsko svjedočenje: čim im se otvore vrata i prije nego što mogu otvoriti usta, naviješta im se zajednička vjera: »Doista uskrsnu Gospodin i ukaza se Šimunu!« (Lk 24,34)

2. PUT U EMAUS: SALEZIJANSKO ČITANJE

Nastala zato da bi olakšala susret s Isusom Kristom, pripovijest o Emausu ukazuje na **cilj** na koji mora stići kršćanin i nudi jasnu **metodologiju** kako se to postiže. Ta epizoda, koja je kronika prošloga događaja, iznad svega je paradigma uspjeha puta vjere, kojemu opisuje etape i sadržaj. Odatle proizlazi i njegova neporeciva vrijednost.

Oni koji danas žele prijeći iz obeshrabrenosti u kršćansko svjedočenje, oni koji traže razloge kako bi se vratili u zajednički život s obnovljenim oduševljenjem i s nečim novim što imaju reći, oni koji znaju sve o Isusu a nisu nikad znali da im je blizu, oni koji su i dalje uvjereni da je mrtav jer ga ne uspijevaju osjetiti živim, svi oni kojima je žao zbog toga što je odsutan a ne prepoznaju gdje se ponavlja njegov »euharistijski« čin – svi oni mogu u Lukinu pripovijedanju pronaći jasan put evangelizacije: ponovni hod putem u Emaus može nas dovesti do toga da dopustimo da nas Isus Krist evangelizira i pretvori u svoje svjedoke.

2.1. Život u zajednici kao cilj i mjerilo

Evandeoska tradicija ne nudi nijednu pripovijest o uskrsnuću u kojoj je viđenje živoga Isusa središnja scena ili njegov logični zaključak. To je značajan podatak. Nasuprot onomu što bi se moglo očekivati, uskrsli Isus ne dopušta svojim učenicima da ga vide kako bi ostao i bio zajedno s njima. Onaj tko se uvjeri da njegov Gospodin živi, mora poći braći kako bi im navijestio njegovo uskrsnuće (Mk 16,6–7; Mt 28,9–10. 16–20; Lk 24,36–52; Iv 20, 19–23).

Ono što je nastalo nakon njegovoga novog života, nije bilo nastavak suživota s učiteljem, koji je bio prekinut njegovom smrću na križu. Došlo je, naprotiv, do novog način suživota među onima koji su doživjeli to iskustvo: odsustvo uskrsloga Isusa koji je dopustio da ga vide neko vrijeme (usp. Dj 1,3: samo četrdeset dana!), smanjuje se s pojavom zajednice njegovih svjedoka. Vidjeti Isusa i znati da je živ predviđa rađanje kršćanske zajednice, izvorno uskrsnuće zajednice Nazarećaninovih učenika: uskrsli se Isus mora vratiti Ocu, a onaj tko ga je susreo mora se susresti s braćom (usp. Iv 20,17).

U pripovijesti o Emausu vrlo je dramatično prikazano da je život u zajedništvu rezultat pashalnog iskustva. Ta epizoda započinje pripovijedanjem udaljavanja dvojice Isusovih učenika od Jeruzalema i od apostolske zajednice. Cijela je pripovijest o njihovom postupnom udaljavanju: učenici se udaljuju od grada i od svojih sudrugova učenika, tužni i razočarani zbog onoga što se ondje dogodilo. Iako su već čuli govoriti da je Isus živ, ne mogu to vjerovati. Kad ga na kraju svoga puta vide kako ponavlja sebi najsvojstveniji čin, iznova ih ispunjava oduševljenje... i ponovno se približavaju zajednici. Odmah će se vratiti da podijele svoju vjeru s onima koji to isto

vjeruju. Uskrsli neće trebati ostati među njima, ali oni neće moći ostati sami u kući: ako je Krist živ, ne može se nastaviti živjeti izvan kršćanske zajednice.

Znati da je kršćanska zajednica život u zajedništvu u zajedničkoj vjeri – to je zaključak puta u Emaus, cilj susreta s Kristom. To vodi prema ponovnom vrednovanju života u zajednici i dovodi u pitanje naš uobičajeni način takva života. Kad bismo bili svjesni da su naše zajednice, kako bi bile ostvarenje kršćanske zajednice, rođene iz Isusova uskrsnuća, zar ne bismo obraćali veću pozornost na poticanje svega onoga što nas ujedinjuje, zar ne bismo bili manje tvrdoglavi i izbjegavali ono što nas dijeli? Kako se može zamisliti da se svjedoči Isusa uskrsloga a istodobno živjeti zanemaren, dosadan, podcijenjen zajednički život? Bilo bi to isto kao i prepustiti umirućima da naviještaju kako je nov život moguć i da je već tu! Možda upravo takav dojam ostavljamo našim mladima ako nas ne vide radosne u našem zajedničkom životu. Brinuti se za naše zajednice, znači ni više ni manje nego mladima uvjerljivo svjedočiti da Krist živi. Ili pak imamo neki bolji razlog za zajedničko življenje salezijskog poslanja?

Ne bismo smjeli zaboraviti ni činjenicu da su se učenici, budući da nisu mogli podnositi Jeruzalem i zajednički život, zaputiti svojim kućama. Pošli su u Emaus istoga dana kad je Isus započinjao novi život: udaljavali su se od zajedničkog života... i od već naviještenog evanđelja. Daleko od zajednice navještaj evanđelja postaje neuvjerljiv govor, žamor uplašanih žena (Lk 24,22–23). Da Uskrsli nije s njima stupio u zajednicu tijekom puta i u kući, da se Krist nije očitovao u Emausu svojim svjedocima iz Jeruzalema, dva učenika ne bi znala za njegovo uskrsnuće niti bi se oduševljeno vratila pripovijedanju. Nije važno

što je onaj koji se vraća u zajednički život, taj život ponekad napustio. Ono što je najvažnije jest da se što prije vrati, čim se susreo sa svojim Gospodinom. Jer jedino onaj tko se vraća u svoju zajednicu, znat će da je bio blizu Gospodinu i zbog toga će biti radostan (Lk 24,35.32).

Ako je »svjedočenje jedini govor koji je sposoban mlade uvjeriti da 'Bog postoji i da njegova ljubav može ispuniti život'« (Konst. 62), evangelizacija mora kao strateško opredjeljenje njegovati »jedinstvo zajednice, koje je evanđeoski znak što ga Isus traži od svojih učenika.«⁴ »Zajednički život s Bogom i s braćom cilj je evanđeoskog navještaja. Zbog toga je za evangelizaciju važno svjedočenje zajedničkoga života, jer je to iskustvo koje poput sjemena unaprijed ukazuje na stvarnost koja je predmet nade.«⁵

Valja prema tome **biti zabrinut za evangelizaciju**, kakve god bile njezine metode i bez sumnje u njezine najbolje namjere, ako ona ne polazi od zajedničkoga života koji evangelizatori radosno žive ili pak onima koje se evangelizira ne predlaže zajednički život kao cilj susreta s Kristom. Činjenica da je uskrsli Isus ostao sa svojim učenicima sve dok nije nestalo njihove obeshrabrenosti i tvrdoće njihova srca, trebala bi nas potaknuti na razmišljanje. Kad su ga prepoznali, nestao je iz njihove blizine. Učenici su prihvatili odsutnost Uskrsloga ponovno se vrativši u zajednički život i svjedočenje. Tu nije riječ o pukoj uzročnosti, nego o jasnom zakonu kršćanskoga postojanja: onaj tko zna da Isus živi, zajednički živi njegovo iskustvo: »Crkva je veoma vrijedno mjesto susreta s Isusom Kristom u vjeri.«⁶

Prema tome, iako se priznaje da »pripadnost mladih Crkvi ne dostiže zrelost odjedanput«,⁷ ako se ne živi u njoj, »nedostajalo bi uporište neophodno za vjer-

nički život«: »konačni cilj ovoga puta jest pomoći mladima da žive iskustvo Crkve, razvijajući tako osjećaj pripadnosti kršćanskoj zajednici.«⁸

2.2. Zajednički hod kao metoda

Možda je razlog zbog kojega nam je epizoda iz Emausa tako bliska i poučna, u njezinoj suvremenosti s našom duhovnom situacijom: poistovjećujemo se na neki način s tom dvojicom razočaranih učenika koji su išli prema svojoj kući prije zalaska sunca. Osim toga, u njihovom osobnom raspletu možemo dobro rekonstruirati etape puta vjere koji objašnjavamo.

Učenik koji kreće na put prema Emausu, vratit će se u zajednicu i apostolskom svjedočenju bude li prošao etape hoda i podvrgnuo se pedagogiji Uskrsloga.

Polazište: biti razočaran Isusom

Polazište toga puta prema Emausu, više nego Jeruzalem i ono što se ondje dogodilo, bila je osobna frustracija. Žalost učenika radala se iz razočaranja koje im je prouzročio njihov osobni doživljaj s Isusom iz Nazareta (usp. Lk 24,17–21). S njime su zajednički živjeli i uz njega su se nadali najboljemu: donijet će kraljevstvo Božje i osloboditi svoj narod. Nakon što je raspet na križu, njegova je smrt sahranila svaku njihovu nadu. Bilo je sasvim razumljivo da su se smatrali gubitnicima: njihovo prethodno oduševljenje za Isusa,

⁴ *Odgajati mlade u vjeri. Dokumenti 23. općeg sabora Družbe Sv. Franje Saleškoga*, Katehetski salezijanski centar, Zagreb, 1992, 219.

⁵ Usp. 21. *opći sabor*, 34.

⁶ *Odgajati mlade u vjeri*, 140.

⁷ *Odgajati mlade u vjeri*, 141. Usp. i sljedeće razmišljanje: J. E. VECCHI, »*Maestro, dove abiti?*«, u: »*Note di pastorale giovanile*« 7/1997, 3.

⁸ *Odgajati mlade u vjeri*, 140. Usp. J. E. VECCHI, »*Lo riconobbero nello spezzare il pane*, u: »*Note di pastorale giovanile*« 8/1997, 3–4.

»čovjeka kojega Bog pred vama potvrdi silnim djelima i riječima« (Dj 2,22), sada je podržavala svijest o njegovom neuspjehu. Razočarani svojim životom uz Isusa, vraćali su se uobičajenom životu.

Činjenica da je upravo razočaranje Isusom bilo poticaj za polazak na put dvojice učenika te da su ih umor koji se nakupio nakon godina suživota i žalost nagnali da ostave zajednički život, može nam poslužiti kao olakšanje, ali i, nadasve, kao ozbiljno upozorenje. Malo je toga toliko zajedničko nama današnjim apostolima i toj dvojici učenika kao potištenost i razočaranost u nasljedovanju Isusa. I mi jednoga dana u njega polažemo naše najbolje nade da bismo kasnije ustanovili kako smo se razočarali. *Taj* Isus nije zaslužio toliki naš trud: jedan mrtvac nije dostojan našega života. Poput učenika iz Emausa koračamo, dok nas sve više obuzima razočaranje. Vraćamo se kućama koje smo jednoga dana napustili kako bismo ga slijedili.

Ako bez oduševljenja živimo nasljedovanje Isusa, ako nas on više ne oduševljava, možemo krenuti na put prema Emausu. To je naša posebna prigoda! Ako i dalje razmišljamo o tome kako da pratimo druge na tom putu, to je još jedan razlog da upravo mi prvi krenemo tim putem. Mladi koji se ne zanimaju za Krista očekuju od nas iskustvo putnika koji ih je spreman pratiti i sigurnost onoga tko je već došao na cilj. Stoga nas trebaju kao one koji su im blizu, blizu njihovim problemima i njihovoj obeshrabrenosti: s njima dijelimo ne samo put i umor, nego i teme razgovora i žalost zbog onoga što nam se dogodilo. Kakav drugi način imamo kako bismo pokazali da je naš Gospodin živ i da se brine za njihove stvari i za njihov život? Ili možda nije to bio način na koji nam je prije bio predstavljen? »Poći mladima i susresti ih ondje gdje se nalaze, bezuvjetno i veliko-

dušno ih prihvatiti u našoj sredini, pažljivo saslušati njihova pitanja i težnje, to su za nas temeljna opredjeljenja koja prethode svakom drugom nastojanju oko odgoja u vjeri.«⁹

Znanje o Isusu kao popudbina

Na putu jedino nepoznati nije znao ništa o onome što se dogodilo u Jeruzalemu. Naprotiv, učenici iz Emausa imali su dobre razloge da budu žalosni i da se vrate kući (usp. Lk 24,17–24). Međutim, sve njihovo znanje o Isusu nije im pomoglo da shvate kako su zajedno s njim: njihovo veliko znanje spriječilo ih je da ga prepoznaju. Slika koju su o njemu imali, uspomena na njegov život i djelo koju su čuvali nisu im pomogli da ga prepoznaju. Budući da su ga promatrali po mjeri svoje nade i zamisljali prema svojem izboru (usp. Lk 24, 21), nisu ga otkrili onakvim kakav je zapravo bio: njihovo znanje o mrtvom Isusu onesposobilo ih je da ga upoznaju živoga. Nepoznati se trebao istinski angažirati kako bi im uz Božje prosvjetljenje pokazao ono što se dogodilo po Pismima: razmatrajući Boga u povijesti Isusa otkrili su da božanski zahvat objašnjava sve ono što se dogodilo. Ništa se nije dogodilo slučajno ili srećom ondje gdje pobjeđuje Božja volja: smrt njihovoga učitelja bila je dio božanskoga spasenjskog nauma.

Poput učenika iz Emausa, i mi danas znamo mnogo toga o Kristu i ne primjećujemo kako nas on prati. Čini se kao da naše »teološke« spoznaje pokapaju našu kršćansku nadu. Čemu nam služi velika znanost ako nas još više ne uvjerava da Krist zaslužuje naš život i naš trud, čemu živi danas nakon što je trpio umjesto nas? Rijetko smo više i boljim sredstvima proučavali sadržaje evangelizacije, a malo je onih među nama koji s oduševljenjem pro-

⁹ *Odgajati mlade u vjeri*, 98.

povijedaju evanđelje. Zasiurno nam, kao i učenicima iz Emausa, nedostaje promatranje Isusa Božjim očima. Valja ga vidjeti po namu koji je Otac stvorio o svom Sinu. Da bismo ga nastavili zamišljati kako nam to više odgovara, isključujemo se iz božanskog plana koji bi nas u Isusu Kristu u potpunosti doveo u pitanje.

Stoga više ne smijemo biti razočarani zbog Isusa. Da su Isusovi učenici prihvatili njegov put, dok su se s njim približavali Jeruzalemu, da nisu nastavili njegovati lažne nade, njegova ih smrt na križu ne bi razočarala i iščekivali bi njegovo uskrsnuće (Lk 9,44–46; 18,31–34). Nisu podnosili ono što se dogodilo jer nisu znali čitati u Božjem svjetlu, *sukladno njegovoj Riječi*. Iluzije koje sebi stvaramo i iščekivanja koja negujemo, i u nasljedovanju Isusa, nemaju budućnosti. Jedino ako je ono što se događa – što god to bilo – u skladu s Božjom voljom, tada to može podržavati našu nadu.

Kako bi naše znanje o Kristu postalo Božja radosna vijest, kako bi naš život nasljedovanja postao radosno iskustvo njegove prisutnosti, kako bi ono što nam se događa bilo susret s Bogom, moramo opet dopustiti Božjoj riječi da nas vodi u životu. Dok sve što se događa ne budemo promatrali unutar Božjeg nauma, sve dok ne budemo čuli njegov glas u riječima koje svakodnevno slušamo, sve dok ne povežemo njegovu ruku s rukama koje nas dotiču, naše kršćansko znanje prijeći će nam spoznaju da pripadamo Kristu. To je jedino znanje koje ne možemo prešutjeti: prešutjeti to našim mladima potvrdilo bi njihov osjećaj napuštenosti i osamljenosti u kojoj žive. Ako ih ne uvjerimo kako je sve što se događa dio velikog božanskog nauma koji je plod i znak vrlo velike ljubavi,¹⁰ kako će osjetiti da ih Bog ljubi i zašto bi se željeli vidjeti kao znakovi i nositelji te ljubavi?

Da bismo to postigli, moramo ih pratiti u njihovu traženju životnog smisla i Boga.¹¹ Bit će stoga potrebno, slijedeći Isusovu metodu s puta u Emaus, ponovno ih približiti Pismu i otvoriti njihovo srce kako bi to Pismo mogli razumjeti. To je zadaća koja je za nas uvelike neistraženo područje, a za naše mlade je nešto što im je nadasve potrebno. Drugim riječima, »bez poznavanja Pisma, nema poznavanja Krista«.¹²

Odlučujući trenutak: prihvatanje Isusa u kući

Nakon što su stigli u Emaus, učenici nisu uspjeli otkriti identitet svog suputnika: činilo se da Emaus nije cilj njegova puta. Kad su ga pozvali da se zadrži, iako im je bio nepoznat, Isus ponavlja svoju znanu kretnju bez daljnega komentara. On koji je gost, ne oklijeva postati kućedomaćin. Euharistijska praksa očituje svoju svetost i pokazuje se znakom njegove stvarne prisutnosti. Dijeleći kruh, Isus dopušta da ga prepoznaju, nameće svoju stvarnost i uklanja svaku nesigurnost kod svojih učenika.

Zapravo je znakovito to što su učenici prepoznali svog Gospodina ne toliko po onome što su čuli pričati tijekom putovanja, koliko po onome što je učinio pred njima kad je sjeo za njihov stol. Vrhunac do kojega je stiglo tumačenje Pisma bilo je ispunjenje njihova srca radošću dok su koračali zajedno s nepoznatim (usp. Lk 24,32). Ono što nije postigao ni njegov razgovor niti komentar Pisma, postigla je njegova kretnja. Da bi vidjele Uskrsloga, naše se oči otvaraju onda kad se pred nama ponavlja kretnja koja utvrđuje identitet Gospodina Isusa (usp. Lk 24,30–31). Za euharistijskim stolom može se upoznati

¹⁰ *Odgajati mlade u vjeri*, 98.

¹¹ Usp. *Odgajati mlade u vjeri*, 122–128.

¹² DV 25.

život i bliskog Uskrsloga i podnositi njegovu odsutnost, a da se ni njega niti nas ne smatra izgubljenim.

Ondje gdje nam se lomi kruh i gdje ga dijelimo s drugima blagoslivljajući Boga, ondje ćemo otkriti živoga Isusa i prisjetiti ćemo se da je naše srce gorjelo dok smo bili zajedno s njim. Odande ćemo se vratiti u zajednicu da budemo zadivljeni svjedoči i oduševljeni propovjednici njegova uskrsnuća. Na putu povratka k braći, otkrit ćemo prijeku potrebu i želju, prisjetit ćemo se susreta s Kristom dok idemo na ponovni susret s kršćanima.

Pripovijest o onome što se dogodilo dvojici učenika na putu u Emaus *dio je naše* duhovne *biografije*: danas nemamo drugog pristupa Gospodinu Isusu osim onoga koji nam nudi zajednica koja se okuplja u njegovo ime kako bi lomila kruh i dijelila ga među svima. Jedino nam njegov euharistijski *spomen* može pojasniti Pismo, razariti srce te nam otvoriti i širom raširiti oči kako bismo ga otkrili.

Valjalo bi se upitati ne proizlazi li naš bijeg iz zajedničarskog života, gubitak oduševljenja u apostolatu, nagomilavanje znanja o Kristu koje nam ne pomaže da ga upoznamo, naša nesposobnost da u onome što nam se događa otkrijemo veličanstveni Božji plan i da sebe vidimo uključene u njega, mnogi naši razgovori o Isusu koji nam ne uspijevaju razariti srce – ne proizlazi li sve to iz činjenice što i dalje smatramo mrtvim onoga tko je uskrsnuo? Upravo onako kako su to mislili učenici na putu u Emaus. Ako je tako, preostaje nam nada da Isus želi biti naš gost i sustolnik: bude-mo li dijelili blagoslovljeni kruh među nama i svaki dan ponavljali kretnju koja Krista izvlači iz anonimnosti, bit ćemo toliko obuzeti i oduševljeni njime da nećemo imati potrebu vidjeti ga i dodirnuti kako bismo znali da je među nama: »ne može se

graditi nikakva kršćanska zajednica ako joj korijen i stožer nisu u slavlju presvete euharistije»¹³. Bit će dakle potrebno »u središte naših zajednica postaviti susret s Kristom u riječi i u euharistiji«, kao što je to od nas salezijanaca zatražio 26. opći sabor.¹⁴

Što, prema tome, reći o odgoju u vjeri koji zaboravlja ili nepotrebno odgađa *sakramentalni* susret Krista s mladima? Postoji li neki drugi susret koji je sigurno djelotvoran? Kamo ide pastoral mladih kojemu mogući cilj i neodgodivo sredstvo nije »osobni odnos s Kristom, koji pomiruje i prašta, koji se daruje i stvara zajedništvo, koji zove i šalje te potiče da stvaramo novo društvo«¹⁵? Tko smo mi da uskraćujemo mladima to »radosno slavljenje života«, taj »važni trenutak rasta u vjeri«, taj »drugi stup odgojne zgrade« u salezijanskom odgojnom sustavu,¹⁶ a to je euharistijsko slavlje, »izvor i vrhunac cjelokupne evangelizacije«¹⁷? Je li slučajnost to što 26. opći sabor od salezijanske zajednice traži da mladima »često i s odgojnim osjećajem« predlaže »uvjereni i redoviti sakramentalni život«?¹⁸

Zastoj koji se događa u čestom sudjelovanju u euharistijskom slavlju u našim sredinama nije samo posljedica gubitka povijesnog sjećanja, prisjećanja na naše salezijanske izvore i plod slaboga pastoralnog zamišljanja,¹⁹ nego – a to bi bilo još teže – i dokaz oslabljenoga kršćanskog identi-

¹³ PO 6.

¹⁴ 26. opći sabor Družbe Sv. Franje Saleškoga, *Daj mi duše, drugo uzmi*, Katehetski salezijanski centar, Zagreb, 2008, 32.

¹⁵ *Odgajati mlade u vjeri*, 148.

¹⁶ *Odgajati mlade u vjeri*, 175.

¹⁷ PO 5. »Uloga je evangelizacije da tako odgaja u vjeri kako bi svaki kršćanin doživljavao sakramente uistinu kao sakramente vjere, a ne da ih prima pasivno ili da ih samo podnosi.« (EN 47)

¹⁸ 26. opći sabor, 38. i 28.

¹⁹ Usp. *Odgajati mlade u vjeri*, 148 (naznaka konkretnog puta nadvladavanja).

teta: euharistija je »izvor i vrhunac svega kršćanskog života«²⁰. To što nitko nije dostatno pripremljen za slavljenje susreta s Kristom nije prepreka, jer se Krist želi susresti s nama. Jesu li možda oni iz Emausa bili pripremljeni za otkrivanje svoga Gospodina u neznanu suputniku? Štoviše, bi li uopće učenici, da su sačuvali svoju vjeru i svoje prvo oduševljenje, susreli Krista?

Ponovno se vratiti u zajednicu i postati svjedokom, kao jamstvo

Onaj tko je živio zajedno s Uskrslim, ne može živjeti bez njegovih svjedoka. Euharistijska zajednica se, logično, proširuje u apostolsku zajednicu. Dvojica učenika iz Emausa nisu se mogla zadržati ondje kamo su pošli, njihov je istinski dom bio ondje gdje su im ostala braća. Gospodin je, čim su ga prepoznali, promijenio njihovo srce i njihov način djelovanja: vratili su se u Jeruzalem i svjedočili. Isus bi za njih ostao mrtav da se nisu vratili zajedničkom životu i propovijedanju evanđelja.

Ako nas susret sa živim Kristom ponovno vraća u zajednički život, ako se naše sumnje pobjeđuju uvjerenjem drugih u stvarnost uskrsnuća, bit će potrebno osnažiti naš osjećaj pripadnosti kršćanskoj zajednici. Trebat ćemo nadići svoja obeshrabrenja i hrabriti braću koja nisu svjesna da su članovi zajednice kojoj smo pozvani služiti. Bez toga ne može postojati iskustvo da Krist živi. Nastavit ćemo aktivno djelovati kao i onoga prvog dana, tražeći Živoga među mrtvima (usp. Lk 24,5).

3. ZAKLJUČAK

11. listopada 2008. vrhovni je poglavar sudjelovao na 12. općem zasjedanju Sinode, kojemu je tema bila »Božja riječ u životu i poslanju Crkve« (Rim, 5–26. listopada 2008). Prihvativši kao svoju zadaću potrebu da se vjernicima olakša pristup Pismu,²¹

»što je danas neophodno za poslanje«²², don Chávez je htio ponuditi kratko razmišljanje o pripovijesti o Emausu, »uzoru susreta vjernika s utjelovljenom Riječju« (usp. Lk 24,13–15)«.²³

Don Chávez je »na salezijanski način« odgovorio na pitanje »kako se prelazi sa života na tekst i s teksta na život«, drugim riječima, »kako čitati Bibliju životom i život Biblijom«.²⁴ Završavajući svoj govor, ponudio je četiri moguća puta koja, zbog njihove važnosti, ovdje kratko navodim i komentiram.

1. »Na putu u Emaus Isus je susreo dva učenika koja su međusobno razgovarala te se zadržao s njima u razgovoru. Pristup Božjoj riječi je put koji vodi susretu s Isusom Kristom. On se nikada ne može svesti na čitanje i shvaćanje biblijskoga teksta. Čitanje Riječi koje ne uključuje susret sa životnom Riječju, nedjelotvorno je.«

23. opći sabor, razmišljajući o evangelizaciji mladih, tražio je »da se pođe mladima i susretne ih se ondje gdje se nalaze, velikodušno ih se prihvatiti u našoj sredini, te pažljivo saslušaju njihova pitanja i težnje – to su za nas temeljna opredjeljenja koja prethode svakomu drugom nastojanju oko odgoja u vjeri.«²⁵ Možemo li reći da su to i naša opredjeljenja koja vode naše evangelizacijsko djelovanje? »Pristupamo mladima kao prijatelji i pratimo ih kao očevi i učitelji zračeći radost i nadu.«²⁶

2. »Na putu u Emaus Isus se učenicima predstavio prateći ih duž cijela puta.

²⁰ LG 11.

²¹ Usp. DV 22.

²² IL 53.

²³ IL 26b.

²⁴ IL 22e.

²⁵ *Odgajati mlade u vjeri*, 98.

²⁶ 26. opći sabor, 23.

Da bi im otvorio razum i srce, Isus je postao njihovim suputnikom, iako ih je put još više udaljavao od zajednice. Zanimao se za njihove probleme, iako su bili protivni Božjemu planu. Evangelizator, poput Isusa, treba sudjelovati na putu i u životu onih koje evangelizira.«
 »Vratiti se don Boscu znači 'biti na dvorištu', tj. biti s mladima, kako bismo u njima otkrili Božju prisutnost i pozvali ih da se otvore otajstvu njegove ljubavi. Don Bosco se danas vraća među mlade po svjedočenju i djelovanju zajednice koja živi njegovim duhom, nošena istim apostolskim žarom. On svakom salezijancu preporučuje da radosno susreće mlade u njihovoj svakodnevici, da se trudi i osluškuje njihove potrebe, da upozna njihov svijet, da ih podrži u njihovu protagonizmu, da u njima probudi želju za Bogom, da im ponudi puteve svetosti svojstvene salezijanskoj duhovnosti.«²⁷ Jesmo li uvjereni da treba postati suputnikom kako bi se evangeliziralo, dijeleći život i put s mladima? Kako organizirati naš osobni i zajednički život da bismo se obratili za suživot?

3. »Na putu u Emaus Isus je postao suputnik svojih učenika slušajući njihove brige i rasvjetljujući ono što se dogodilo, tumačeći to u svjetlu Pisma, koje je govorilo o njemu. Otkriveni Božji plan u svome životu cilj je vjerničkog čitanja Pisma. Bog otkriva svoj plan kad otkrivamo smisao onoga što nam se događa u onome što dogodilo Isusu Kristu.«
 Salezijanac »treba svoj dan hraniti slušajući i meditirajući Božju riječ, pomažući i mladima i vjernicima laicima da je vrednuju u svome svakodnevnom životu, nastojeći zatim da u život pretvara ono što Riječ govori«²⁸ (Benedikt XVI). Neće li nas upravo veća prisnost

s Božjom riječju, koja je plod svakodnevnog slušanja i ustrajne poslušnosti, učiniti sposobnijima da čitamo i pomognemo našim mladima da shvate svoj život u svjetlu Božjega nauma? Imamo li, kao salezijanci, boljšega razloga da bismo se posvetili osobnom i zajedničarskom slušanju Božje riječi?

4. »Prepoznati Krista bilo je moguće jedino u euharistijskom susretu. Čitanje riječi koje nije uvod ili prethodna etapa u euharistijsko slavlje ne ozdravlja izgubljenu vjeru niti će nekoga vratiti u napuštenu zajednicu.«
 »Izvor sveukupne evangelizacije je u osobnom susretu s Kristom. Za nas je to svakodnevno iskustvo.«²⁹ Koje bismo »prikladne pothvate« mogli uvesti »u projekt zajedničkog života« da bismo »zajamčili središnje mjesto Božjoj riječi i euharistiji«³⁰ Nastojimo li našim mladima »često i s odgojnim osjećajem« nuditi euharistijsko slavlje »kao izvor i vrhunac kršćanskoga života«³¹
 To su ključna mjerila za razabiranje mogu li se naši osobni doživljaji u nasljedovanju Isusa, kao i nastojanje oko odgoja mladih u vjeri koje promičemo, smatrati novim »putem u Emaus«. Osim toga, ne zaboravimo da činjenica što moramo početi od razočaranja koje smo doživjeli u suživotu s Isusom i njegovoga nasljedovanja nisu prepreka nego naprotiv zahtjev za započinjanjem toga puta. Tako je bilo u Emausu. Što čekamo?

²⁷ 26. opći sabor, 2.

²⁸ »Pismo Svetoga Oca don Pascuala Chávezu u povodu 26. općeg sabora«, u: CG 26, str. 129.

²⁹ 26. opći sabor, 23.

³⁰ 26. opći sabor, 34.

³¹ 26. opći sabor, 38.